

Aquestes notes es basen en
el *Visuddhimagga* de Buddhaghosa, [edició de Warren i Kosambi](#) (pp. 423–30),
havent consultat la [traducció de Bhikkhu Ñāṇamoli](#) (pp. 510–18)

Primera Veritat del Noble

dukkha “sofriment”

12 elements

1. *jāti* “naixement”
 2. *jarā* “envelliment”
 3. *maraṇaṃ* “mort”
 4. *soka* “pena”
 5. *parideva* “lament”
 6. *dukkha* “dolor”
 7. *domanassa* “depressió”
 8. *upāyāsa* “desesperació”
 9. *appiyehi sampayogo* “unió amb allò que hom no estima”
 10. *piyehi vippayogo* “separació d'allò que hom estima”
 11. *yam p' icchaṃ na labhati* “no aconseguir el que es desitja”
 12. *(saṅkhittena) pañcupādānakkhandhā* “(en una paraula:) els cinc conjunts d'aferrament”
-

1. *jāti* “naixement”

La paraula *jāti* en pali té diversos significats. El primer significat és el d'esdevenir (*bhava*), com quan es diu als textos “[recorda] un naixement, dos naixements,” etc.

Un altre significat és de classe o tipus “hi ha un tipus d'ascetes anomenats nigaṇṭhas” (A I 206), aquí *jāti* s'empra en el sentit de grup (*nikāya*).

També pot significar fenomen condicionat (*saṅkhatalakkhaṇa*),
o bé reconexió (*paṭisandhi*) d'una existencia a una altra,
o es pot referir al moment mateix del part (*pasūti*),
o en el sentit de clan o família (*kula*)
o referirse a la manera de ser dels nobles (*ariyasīla*)

§ 33. En aquest cas, és a dir, pel que fa la primera noble veritat, cal considerar *jāti* com els grups que s'esdevenen des del moment de la reconexió fins a la sortida del ventre matern en el cas dels éssers nascuts d'un úter. Per la resta d'éssers (és a dir, nascuts d'un ou, nascuts de la humitat, nascuts espontàniament), cal considerar *jāti* com els grups del moment de la reconexió. Aquesta és l'explicació indirecta (*pariyāyakathā*).

En sentit directe (*nippariyāyato*), 'es la primera manifestació de qualsevol dels grups que es manifesten en éssers vivents quan aquests éssers apareixen en qualsevol lloc.

§ 34. § 35. La característica (*lakkhaṇa*) de *jāti* és la primera generació (*paṭhamābhiniḅbatti*) o l'inici de qualsevol generació en qualsevol àmbit de l'existència o de l'esdevenir.

El seu tast, essència o funció (*rasa*) és la de restaurar (*niyyātana*) [a un estat qualsevol d'esdevenir].

La seva manifestació (*paccupaṭṭhāna*) és la d'emergir aquí, en aquest món, des d'una existència passada, o bé la multiplicitat de sofriments.

Si hom pregunta: per què és *jāti* sofriment? La resposta és que el naixement és sofriment en tant que és la base o suport per tota mena de sofriments. En efecte, les formes del sofriment són múltiples. Per exemple:

- ***dukkhadukkha***: totes aquelles sensacions mentals i corporals que per naturalesa i també per designació es consideren doloroses

- ***vipariṇāmadukkha***: el sofriment com a canvi, és a dir quan la felicitat muda, això és també sofriment

- ***saṅkhāradukkha***: el sofriment com a allò condicionat: la sensació equànime (ni plaer ni dolor) i la resta de formacions dels tres plans d'existència s'anomenen sofriment degut a les formacions condicionades perquè estan oprimides per l'aparició i la desaparició.

- ***paṭicchannadukkha***: sofriment ocult o latent, o no manifest: els dolors físics o mentals com el mal de queixals o d'orella, o la cremor produïda pel desig o l'odi, que només es poden esbrinar si hom indaga i pregunta, i que no són evidents per la persona que s'apropa a la persona que els pateix.

- ***appañicchannadukkha***: sofriment evident, producte dels 32 tipus de tortura¹

- ***pariyāyadukkha***: sofriment indirecte, el qual inclou totes les formes excepte dukkhadukkha

- ***nippariyāyadukkha***: = *dukkhadukkha*

§ 36. § 37. El sofriment del naixement té la seva arrel en l'entrada a l'úter matern.

Quan aquest ésser apareix a l'úter matern, no és com si hagués nascut a un lotus o un nenúfar, ans al contrari, és com un cuc en peix podrit o ferment podrit o en una pou negre. Neix dins la panxa en una posició sota el receptacle pel menjar encara no digerit, l'estómac, i damunt del receptacle pel menjar digerit, els intestins, entre les abdominals i la columna vertebral, espai comprimit, fosc, saturat de fluids i olors fèrides, excepcionalment repulsiu. En renéixer en aquell lloc, durant deu mesos l'ésser pateix un sofriment indicible, coent-se com un pudding en una bossa mitjançant l'escalfor del ventre matern, y bullint com un caneló, sense poder-se vinclar, o estirar, ni moure's còmodament. Per tant, aquest sofriment del naixement té la seva arrel en l'entrada al ventre matern.

El *Visuddhimagga* procedeix a descriure el sofriment del fetus dins la bossa uterina amb metàfores molt punyets: “com un nen que ha caigut a les mans d'un borratxo”. Quan la mare beu begudes fredes, el nen sofreix com en un infern glaçat, i el mateix amb les begudes calentes, “com en una pluja de brases”.

¹ Cf. MN 13, 129.

Es descriu també el sofriment de l'avortament, el sofriment del part, que és com fer passar “un elefant pel forat del pany”, un sofriment infernal de totes totes.

Segueix el sofriment del nounat, un ésser extremadament sensible.

Després, òbviament, tota la mà de sofriments al llarg de la vida.

Important: No es refereix només al naixement humà.

Sufriment com a suport

“Per què donar més detalls? Pot existir cap estat de sofriment si no és precedit pel naixement? En efecte el Savi, quan va descriure el sofriment, va declarar la com a la seva primera forma el re-naixement, perquè és la condició necessària.”

2. *jarā* “envelliment”

- *saṅkhatalakkhaṇa* "caracteritzat per tot allò compost"
- *khaṇḍiccādisammato santatiyaṃ*

ekabhavapariyāpannakhandhapurāṇa-bhāvo "l'envelliment dels grups que s'han acumulat en el continuum d'una sola existència, també conegut com 'trencament (de dents)', etc." (cf. M III 249: envelliment, trencament de dents, cabells blancs, arrugues de la pell, declivi de l'impuls vital, feblesa de les facultats"; cf. tr. Ñāṇamoli & Bodhi p. 1098)

Aquí ens referim a la segona.

“Aquest envelliment té com a característica la maduració dels grups. La seva funció és conduir a la mort. La seva manifestació és la destrucció de la joventut. És sofriment pel sofriment degut a les formacions condicionades i perquè és un suport per al sofriment.”

L'envelliment és un suport per al sofriment físic i mental, perquè minva la força tant de les facultats físiques com mentals.

3. *maraṇaṃ* “mort”

- *saṅkhatalakkhaṇa*

- *ekabhāva-pariyāpanna-jīvitindriyappabandhavicchedo* “el tall de la unió de la facultat vital (*jīvitindriya*) acumulada en una sola existència”
Sutta Nipāta: “la por permanent a la mort” (Sn 576 *niccaṃ maraṇato bhayaṃ*).

Característica: “caiguda” (*cuti*)

Funció: “desunió” (*viyoga*)

Manifestació: “separació del destí [que a una persona li havia tocat]” (*gativippavāsa*)

És perquè la mort és un suport per al sofriment que es diu sofriment.

4. *soka* “pena”

Definició: *ñatibyanādhī phuṭṭhassa cittasantāpa* “consumició mental del qui experimenta la pèrdua de familiars, etc.”

5 byasana “pèrdues-destruccions”: *ñati* “familiars/amics” *bhoga* “ propietats” *roga* “salut” *sīla* “virtut/moral” *diṭṭhi* “opinions/punts de vista”

D'alguna manera s'assembla a *domanassa* “depressió”, però els trets són diferents:

Característica: *antonijjhāna* “consumició interna”

Funció: *cetaso parijjhāpana* “consumició completa de la ment”

Manifestació: *anusocana* “pena continuada”

En tant que sofriment, és dukkhadukkha, sofriment directe, i també un suport per a d'altres formes de sofriment.

5. *parideva* “lament”

Definició: *ñātibyanādhī phuṭṭhassa vacīpalāpo* “queixa del qui experimenta la pèrdua de familiars, etc.²”

Característica: *lālapana* “cridòria”

² Vegeu el punt anterior: 5 pèrdues.

Funció: *guṇadosakittana* “proclamar virtuts o defectes”

Manifestació: *sambhama* “tumult”

Quant a sofriment, ho és per ser un estat degut a formacions condicionades, i també per ser un suport per al sofriment.

6. ***dukkha*** “dolor”

Es refereix al dolor corporal o físic. Traduïm aquí *dukkha* com a dolor, no com a sofriment, per diferenciar ambdues acepcions.

Característica: *kāyapīḷana* “opressió del cos”

Funció: *duppaññānaṃ domanassakaraṇaṃ* “causa malestar mental als qui no tenen saviesa”

Manifestació: *kāyikābādhā* “malestar o malaltia corporal”

Es considera sofriment pel fet de ser sofriment directe i perquè és un vehicle al sofriment mental.

7. ***domanassa*** “sofriment mental” “depressió”

Dolor mental.

Característica: *cittapīḷana* “opressió de la ment”

Funció: *manovighāta* “destrucció de la ment”

Manifestació: *mānasabyādhī* “malestar/malaltia mental”

Els qui són presa del dolor mental l'expressen tibant-se dels cabells, agafant les armes, movent-se agitadament, llançant-se al foc, suïcidant-se, etc.

8. *upāyāsa* “desesperació”

Definició: *ñātibyasanādīhi phuṭṭhassa adhimattacetodukkhappabhāvito doso yeva* “l'humor (*dosa*) en si, produït per un patiment mental excessiu en una persona que experimenta la pèrdua de familiars, etc.”

Característica: *cittaparidahana* “consumició de la ment”

Funció: *nitthunana* “plànyer-se, gemegar”

Manifestació: *visāda* “depressió”

Símil de la diferència entre pena (*soka*), lament (*parideva*) i desesperació (*upāyāsa*):

§ 53. *ettha ca mandagginā anto bhājane pāko viya soko; tikkhagginā paccamānassa bhājanato bahi nikkhamanaṃ viya paridevo; bahi nikkhantāvasesassa nikkhamituṃ appahontassa antobhājane yeva yāva parikkhayā pāko viya upāyāso daṭṭhabbo.*

“Aquí, la pena és com una cassola coent-se a foc lent; el lament és com el vessar de l'aigua que bull en una cassola en foc potent; la desesperació és allò que queda a la cassola quan ja ha bullit tot i el foc l'ha deixat seca.”

9. ***appiyasampayogo*** “unió amb allò que hom no estima”

Característica: *aniṭṭhasamodhāna* “conjunció amb allò que no és desitjat”

Funció: *cittavighātakara* “causa de la destrucció de la ment”

Manifestació: *anattabhāva* “un estat sense profit” — una mena de sofriment i queixa existencialista, d'absurditat i manca de sentit o profit en companyia de certs elements o certa gent (“l'infern són els altres”, Sartre)

10. ***piyavippayoga*** “separació d'allò que hom estima”

Absència d'éssers o coses estimades.

Característica: *iṭṭhavatthuviyoga* “separació d'objectes desitjats”

Funció: *sokuppādana* “generar pena”

Manifestació: *byasana* “pèrdua”

11. ***yaṃ pi icchaṃ na labhati*** “no aconseguir allò que hom desitja”

Característica: *alabbaneyyavatthuicchana* “desig de coses inassolibles”

Funció: *tappariyesana* “cercar aquelles coses inassolible que es desitgen”

Manifestació: *tesaṃ appatti* “no aconseguir-les”

12. ***saṅkhittena pañcupādānakkhandhā dukkhā*** “en una paraula, els cinc grups d'aferrament són sofriment”

§ 58. *tathā hi indhanam iva pāvako, lakkham iva paharaṇāni, gorūpaṃ iva ḍaṃsamakasādayo, khetam iva lāyakā, gāmaṃ viya gāmaghātakā, upādānakkhandhapañcakaṃ eva jāti-ādayo nānappakarehi vibādhentā, tiṅalatādīni viya bhūmiyaṃ, pupphaphalapallavāni viya rukkhesu, upādānakkhandhesu yeva nibbattanti.*

D'aquesta manera, el naixement i la resta d'elements prèviament esmentats afligeixen de moltes maneres els cinc grups d'objectes d'aferrament, com la llenya al foc, com els dards a la diana, com mosquits i insectes al cos de la vaca, com els llauradors al camp, com els saquejadors a un poble; i el naixement, etc. es generen precisament en els grups d'aferrament, de la mateixa manera que les herbes i heures creixen a la terra, i les flors, fulles i brots creixen als arbres.

§ 59. *upādānakkhandhānañ ca ādidukkhaṃ **jāti**, majjhe dukkhaṃ **jarā**, pariyośānadukkhaṃ **maraṇaṃ**; māraṇantikadukkhābhigātena pariḍāyhanadukkhaṃ **soko**; tadasahanato lālappanadukkhaṃ **paridevo**; tato dhātukkhobhasaṅkhāta-aniṭṭhaphoṭṭhabba-samāyogato kāyassa ābādhanadukkhaṃ **dukkhaṃ**; tena bādhiyamānānaṃ puthujjanānaṃ tattha paṭighuppattito cetobādhanakaṃ dukkhaṃ **domanassaṃ**; sokādivuddhiyā janitavisādānaṃ anutthunanadukkhaṃ **upāyāso**; manorathavighātappattānaṃ icchāvighātadukkhaṃ icchitālābho ti evaṃ nānappakārato upaparikkhiyamānā upādānakkhandhā va dukkhā ti.*

El principi del sofriment dels grups de l'aferrament és el **naixement**, al mig hi ha l'**envelliment**, i al final hi ha el sofriment de la **mort**; el sofriment que consisteix en la consumició mental del qui pateix un dolor proper a la mort

és la **pena**; el sofriment de la queixa del qui no ho pot suportar és el **lament**; el sofriment que consisteix en el malestar del cos a causa del contacte amb sensacions indesitjables conegudes com a desequilibri dels elements es diu **dolor**; aquell sofriment que oprimeix la ment a causa de la hostilitat o rebuig del dolor que sent la ment dels éssers ordinaris es diu **malestar mental**; el sofriment del gemec d'aquells en qui ha sorgir la frustració degut a un excés de pena es diu **desesperació**; el sofriment de la destrucció d'allò desitjat per als qui no aconseguen els seus desitjos es denomina **no obtenció d'allò desitjat**. Examinats d'aquestes múltiples maneres els grups de l'aferrament són sofriment.

Com que les formes particulars de sofriment són infinites, el Benaurat conclou amb l'expressió: “els cinc grups d'aferrament són sofriment.” D'aquesta manera abarca totes les formes de sofriment i les defineix com a fenomens que

(1) operen sobre els grups d'aferrament

(2) neixen en el si dels grups d'aferrament

5 Grups d'aferrament

rūpa “forma” “cos material” “món corpori” “matèria”

(5 bases sensorials, 5 objectes sensorials: color, so, gust, olor, tacte, fets a partir dels 4 elements bàsics: *paṭhavī* “terra” (duresa, resistència, solidesa), *āpo* “aigua” (cohesió), *vāyo* “vent” (tensió, moviment), *aggi* “foc” (temperatura, fred o calent)

RŪPA

NĀMA

vedanā “sensació”

- plaer
- dolor
- indiferència

saññā “percepció” “concepte” “nom”

saṅkhārā “formacions mentals” “volicions” “complexos mentals”

viññāṇa “consciència”